

Pirmsskolas vecuma bērna ar cerebrālo trieku kustību ierobežojuma līmeņa saistība ar ģimenes specifiskajām vajadzībām

Dace Bērtule, Anita Vētra

Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas katedra, Latvija

Ievads. Veselības aprūpes pētījumos ar terminu “ģimenes vajadzības” apzīmē vēlmi gūt tādu informāciju, pakalpojumus un atbalstu, kas ļautu ģimenei sasniegt svarīgus mērķus. Specifisko vajadzību apzināšana ir svarīgs priekšnoteikums uz ģimeni vērstu veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu nodrošināšanā, kā arī nepieciešamā pakalpojumu veida un apjoma plānošanā. Pētījumi liecina, ka ģimenes pausto vajadzību veidu un apjomu ietekmē dažādi faktori. Kā biežākie tiek minēti ģimenes sociālekonomiskais stāvoklis, bērna vecums, pakalpojumu pieejamība un bērna funkcionālo ierobežojumu līmenis.

Darba mērķis. Noskaidrot, vai ir saistība starp bērna kustību ierobežojuma līmeni un vecāku pausto ģimenes vajadzību veidu un apjomu ģimenēs ar pirmsskolas vecuma bērnu ar cerebrālo trieku.

Materiāls un metodes. Ģimenes vajadzības tika noskaidrotas ar standartizētu aptaujas anketu “Ģimenes vajadzību aptauja” (*The Family Needs Survey, Bailey & Simeonsson, 1988*; tulkots un adaptēts 2011, Bērtule). Aptauju veido jautājumi par sešiem vajadzību blokiem: vajadzība pēc informācijas, vajadzība pēc atbalsta, izskaidrošana citiem, pašvaldības un valsts pakalpojumi, finanšu vajadzības, ģimenes funkcionēšana.

Bērna ar cerebrālo trieku kustību ierobežojumu līmeni novērtēja, lietojot “Lielo motoro funkciju klasifikācijas sistēmu” (*The Gross Motor Function Classification System, Palisano, et al., 1997*).

Pētījumā piedalījās bērni ar diagnozi “bērnu cerebrālā trieka”, kuri dzimuši laika posmā no 2004. līdz 2010. gadam un saņēma veselības aprūpes pakalpojumus Nacionālajā rehabilitācijas centrā “Vaivari”, Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā, rehabilitācijas centrā “Mēs esam līdzās”, un viņu vecāki vai aprūpētāji.

Datu analīzei izmantoja vienfaktora dispersiju analīzi (*ANOVA*).

Rezultāti. Pētījumā piedalījās 227 bērni un viņu aprūpētāji. Tika atrasta cieša sakarība starp bērna kustību ierobežojuma līmeni un kopējo ģimenes vajadzību apjomu ($F(4, 222) = 7,38$, $p < 0,001$), kā arī vajadzībām pēc informācijas ($F(4, 222) = 2,92$, $p < 0,022$), pašvaldības pakalpojumiem ($F(4, 222) = 14,421$, $p < 0,001$) un finanšu vajadzībām ($F(4, 222) = 13,238$, $p < 0,001$). Netika atrasta saistība starp bērna kustību ierobežojuma līmeni un ģimenes vajadzībām citos vajadzību blokos ($p < 0,05$).

Secinājumi. Ir saistība starp bērna kustību ierobežojuma līmeni un vecāku pausto ģimenes vajadzību apjomu un veidu ģimenēs ar pirmsskolas vecuma bērnu ar cerebrālo trieku.